

A' ROMAI TSASZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBÖL Szeredán 9. Aprilisben. 1788.

Hadi Történetek.

Belgrád, Kotzim, Oszakov, Kinburn: ezek azok a' 4 nagyobb Erősségek, mellyeknek fundamentom kövei a' jelenvaló időben füstelnek, és Lakossai vérrel verejtékeznek. Hogy Kotzim mellett az irgalmatlan véres tsaták már minden nap follyanak; hogy Kotzim a' Muszkáktól meg-vétetett, és hogy tsak edgy tsatában 3400 Törökök és 1260 edgy néhány Muszkák el-estenek légyen, erről már közönséges Levelekben-is tudósíttatunk; de hogy még a' Muszka részről, a' Tokóli Kaukasusi más

K e

tud-

tudva-lévő tsatáján, és a' *Kimburni* ostromon kívül valamely bizonyos emlékezetes mozdulás lett volna, azzal nem ditsekedhetünk; azok az előre képzelt hírek, mellyeknek a' készültek és környüálások-szerént innen kelletnék jöni, meg-némúltak és edgy sem nyitja-meg a' maga száját; melynek okát, még a' dolgok veléjébe üveg-tsövel néző Politikusok sem adták még eddig tudtunkra. A' hírrel keringő Levelek-szerént itt éhség és annak *Kengyel-futója* a' drágaság olly nagy, hogy midön a' *Kozák* a' töltést el-harapja, az el-harapott *Pappirofsat* tsak alig hogy el-nem nyeli; de még-is ennek más okairól fugdoshnak némellyek alattomban. — A' *Töröknek* 200 *Án*ai Népét-is, a' Nagy - Vezér' 160 ezerből álló *Táborán* kívül, melyről már edgy néhány-szor irtunk, útban lenni mondják és írják; sőt a' mi nagyobb a' *Divány*, a' *Mahumed* képét vífelő *Török Pápa*, a' *Birodalom* minden főbb *Rendjei* más arról tanátskoztanak *Konstántzinápolyban*, hogy azt a' *Mahumed'* titkos kints-tárját; (melybe *Mahumed*-től fogva minden esztendőben a' *Tsászárok* bizonyos *Zaskó* arannyokat tettek és tésznek-le, *Mahumednek* olly kemény rendelése alatt, hogy a-hoz addig ne nyulnának, míg a' *Mahumed* *Vallása* és *Birodalma* az utolsó veszedelmek között nem forogna) fel-nyífsák, és ha a' magok *széjjok-szerént* békeiséget nem köthetnek két kézt fogjanak a' *dologhoz*. — Sem a' mi *F. Urunk* *Birodalmában*, sem a' *Török* hatalom alatt lévő *Tartományokban*, még eddig *rend-kivül* való szükség nintsen; kivéven a' *Belgrád* belső falait, hól a' leg-nagyobb *szájú Jantsár*-is appokat fal a' jelen-való időben. *Hozzá* kezdetteneke *Belgrádnak* *tüzzel-való* *vivásához* vagy nem, az (noha már némellyek meg-vettnek-is

lenni erősítik) nem bizonyos. A' múlt hónapnak 19-dikén keményen kezdettnek vala Belgrádból a' Törökök a' miénkire tüzelni, de minden veszedelem nélkül; melyre *Putnik* Oberstlájdinánt Ur a' Belgrádi Agának kétfzer lötetvén-bé az ablakán; az első ágyú-golyobis edgy ott űlő Töröknek karját hordotta-el; a' másik lövés pedig tsak a' szakátsnak tett vala kárt a' konyhában. — Belgrádban 7 katonáink vagynak fogva; kiknek a' minden napi kemény munkán kívül nem igen 'siros a' konyhájok; a' mondatik, hogy ezek Török fogjokkal fognának minden órán fel-váltatni. — A' múlt hónapban Pannovátznál Kapitány *Bernjákovits*, az Oberster *Pejátsevits* parantsolatjára, a' Gilnitza folyó vizén hidat kezdvén tsináltatni, a' Törökök protestálnak vala, hogy a' hid-tsinálásáról meg-szünnének, sőt edgy Török barátságofon-is jelentette vala, hogy rájjok fognának ütni; de ezzel a' Kapitány semmit nem gondolván, a' hid tsak hirtelen el-készült. Ej-jeli 2 óraker edgy szélső-vigyázaton álló Jáger, a' föld dobogásáról, éfzre-véfi, hogy jön az ellenség, jelenti a' fenn-emitett Kapitánynak; de e' számba sem láttatván venni a' dólgot, kevés idő alatt meg-érkezik a' Törökség a' hidon keresztül. A' fenn hirt-adott vigyázaton lévő Jáger edgyet lövén el-fzaladott; de a' többire rá-ütvén az ellenség, minekutánna katonáink közzül fokát meg-tsufflottanak volna a' Törökök, vízfsza-térének. Itt tsak alig, ha a' Kapitány Urnak-is nem jutott valami. — Az eddig véghez ment apró tsatázásokban a' tapasztaltott, hogy a' Törökök leg-előbb-is tellyes igyekezettel azon vagynak, hogy a' tsatázó Piatzon a' Tiszteket ejthésék-el; kiket a' kalapról már megszfére esmernek; azért, hogy ezen meg-esmertető

jegy el-töröltethesék, az iratik, hogy ennekutánna a Titze k minden személy vállagatás nélkül Káskétli fognak vifelni. — Mely nagy légyen a Mahu ed némely követőinek vakmerő bátorságok, edgy kis példáját adá edgy Belgrádi Jantsár nem régiben. A miénk le-lőnek ágyú által edgy veres Zászlót a Belgrád Vár-fokáról, 's ezen Török leg-ottan más Zászlót úte-fel azon helyre, sőt nem tsak, hanem a többi Zászlókat-is mind rendre járván, azoknak állását meg erősítette; az ujjonan el-lőtt Zászló alá le-ült és dohányozott. Löttenek ugyan reájá a miénk ágyúval; de mint ha nem-is rá-tartoznék a dolog számba sem vévén, a füle mellett süvöltező göllyóbifoknak utánna nézett, és azután tsendes lépésekkel mene dőlára. — Már a Törököktől által szokott, és nálunk szolgálatot vett Törököknek száma 500 edgy néhány főre mégyen; kik az ugy nevezett Tólvaj-feregnél szolgálnak. Ezek között nagyon Dujó Fovánits Török Hárámbafsa-is Kapitányi rangban; ki a keze alatt lévő Néppel szörnyű dölgeket követ-el az ellenség földén. Mics próbálta a Porta nagy ígéretekkel visszatsalni; de nem mégyen. — Ermája Klafstromát a Törökök e-gézfzen el-égették. — A Károlyvári Levelekből értjük, hogy a Horváth katonák a Törökök székását kezdettek a részben követni, hogy az el-éjtett Törököknek ök-is fejeket veszik és el-vifzik magokkal; a múlt hónapnak 7-dikén 43 Török főt vivének edgyferibe ezen Városba. — Lengyel-orfszághban Gróf Potoki foglalatos edgy Gyalog és edgy Lovas, mindenik 1000 főből álló Seregnek fel-állításában; mellyeket szándékozik a Közönséges-társaságnak ajándékozni. — A Bétsben lévő Görög

Ke-

Kereskedőknek Oláh-országból vett Leveli erősitik, hogy az ott lévő Hospodár Mavrojéni 8-ezer fegyverrel Pogány módra téfzi a' Porta-mellett a' szolgálatot: már Bukuresti szállásáról ki-állott a' tsatázó Piatzra; de itt vagynak az Atila tsatázó fiai a' Székelyek, majd jó kézbe fog-akadni. —

Ezen Oláh-országi Fejedelemnek Mavrojéninek a' Fel-séges Tsászárnak már tudva lévő Patensére tett intése a' Török Jobbágyokhoz, mellyet nyomta-tásban széllyel osztatott:

Mi Fejedelem 's a' t. Néktek Keresztyéneknek, minden Nemeseknek, Elöljáróknak és minden rendű embereknek tudokra adjuk és parantsoljuk-is edgyfzersmind, hogy engedelmeskedjete, és a' mi Tsászárunk eránt, a' ki alatt mind eddig éltünk, hűségteket álhatatoson meg-tartsátok; és meg-ne engedjete magatokat a' Németektől tsallatolni, mert mind a' Német mind a' Muszka, olyan mint a' fal-levéi a' vizen. A' Muszka már edgyfzer hadakozott nagyon a' mi Tsászárunkal, de nem fokáig, és mi azért ennek a' földnek birásában meg-maradánk. Ugy akar most a' Német tsinálni: iráfoket osztogat-ki mi ellenünk, és el-akarja veletek hitetni, hogy az Országba bé-jön. De nem jöhet; az ő igyekezete tsak az, hogy mi köztünk az egyenetlenség' magvát el-vefse. — Jöjjön tsak! De fél, mert a' mi Tsászárunk olyan hatalmas, hogy ha minden Tsászárok és Királyok ellene fel-támodnának-is, még sem gyözhetnék-meg. Az Isten-is velem van én velem, mert én a' Keresztyén, és nem a' Német Valláson vagyok. — Rajta azért Keresztyének! rajta az Isten nevében, fegyverkezzete fel ugy, a' mint tsak lehet, kapjatek fejszét, puskát, lántsát, vagy a' mi

a' kezetekbe akad. Rajta a' Németek ellen! Ne e-
reszfétek-bé! Mikor nem-is gondolnak, akkor skat
ő bé-törni hogy pánfzittson. De majd ő-is el-sza-
lad, mint a' Mufzka: Mert a' Mufzka-is bé-tspott-
vólt a' mi Országunkba, de hól van most? Nem
látjátok hogy a' mi Tsáfzárunk most is uralkodik?
Ne gyanúskodjatok a' mi Felséges Tsáfzárunk eránt,
a' ki alatt még eddig jól fojt a' dolog. De a' ki
a' Németektől meg vakittatik, és félre vivő irásokat
oszt-ki köztetek; az örökké átkozott és ki tiltott
légyen. — Mi parantsoljuk néktek, hogy az ilyen
a' mi szerentsés Vallásunkal ellenkező irásokat fog-
játok-el, és irsátok-ki; ha valaki edgyet, a' ki ol-
lyat osztogat, meg-fog, és nekünk bé adja, az 300
Oroszlány - tallér ajándékot kap, és ha paraszt,
Nemesnek tétetik. A' ki pedig az ilyen irásokat
el-terjeszti, azon a' helyen, a' hól találtatik, nyár-
foltásék-fel. Légyetek hűségesek! engedelmeked-
jetek a' mi parantsolatinknak! De azért a' mostani
adót meg-fizessétek, ezután minden adótól szabadok
léztek. Rajta a' Német ellen, hogy meg-gyözhes-
sük! különben légyetek jó egészségben.

Mavrojéni m. p.

(**) A' Bétsi: Ujság mellé ragasztott a' Hadi Fő
Tanátsnak fel-küldött jelentő tudófitás tegnap ezen
következendő Bukovinai történetet foglalta magá-
ban: Hogy Mártziusnak 19 dikén Csernovitzban meg-
értvén Hertzeg Kóburg, hogy Ibrahim Nasir Basa
500. Spúhifokkal, 400 - Jantsárokkal, és 3 ágyú-
kkal Botutsán-felé közelgetne, azon Városnak el-fog-
lalására: ezeknek útjának akadályoztatására Obester
Tabryt az Erdődi Huszároknak 4 Svadrómával, 4
Kom-

Kompánia Oláh gyalog katonákkal, 2 ágyúkkal, és 50 kemény lövő Jágerekkel *Dorog'sojéből Bottusán*-felé küldötte. Az elől-járó vigyázó Sereg (avantgárde) állott edgy Svadrom *Erdödi Húszár*-ból, és a Jágerekből *Zeréni Kapitány* keze alatt; azután ment a' derék Sereg; (Collonne) a' hátulról vigyázó Sereg. (ariergárde) ismét edgy Svadrom Húszárból állott. E'-szerént az In'sinér Tifzt *Ura*-tól ki-nézett útonn, a' hegy-tetején, a' Branyést előtt lévő szorofs útig békeségesen mehetett a' katonaság: de ezen szorofs útat el-állották vala 400 Spá-hifok, kik a' mi Sergeink mozdulásait hiuzi szemekkel nézték. Kapitány *Zerényi* említett katonáival el-kezdette a' tüzelterést míg a' derék Sereg a' hegy tetejére a' szorofs útaból ki-jöhetett, ekkor a' Spá-hifok a' keményebb tűz elől *Bóbutz* nevü falu felé hátra huzták magokat; a' Falun túll pedig hirtelen bal-kéz-felé kerülvén igyekeztek a' mi Sergeinknek hátok-megé-kerülni; de a' vigyázó Sergek ott-is e-brenn találtattak. Próbálták ugyan a' Törökök a' mi Sergeinknek bal-szárnyát meg-bontani, de midön kemény ellent-állásra találtak volna vissza térte-nek: ezen idő alatt a' mi Sergünknek jobb szárnya Kapitány *Révai Ur* keze alatt az ellenségnek bal-szárnyát hasonlólul vissza-kergette. E'-szerént a' mi Sergeink *Bottusán* Várofsát *Tartományostól* edgyütt el foglalták. Ezen tsatában mindenik rész ugy kimélte a' maga bórét, hogy a' Törökök közzül tsak 4-en estenek-el, és 17-ten f-besítették-meg: részünkről pedig tsak edgy köz-legény és 5 lovak estenek-el. (**). — *Brassó* 20 dák *Mártzi*: Edgy néhány napokkal ez előtt nem kis félelmek közé valánk szorúlva. Ugyan-is azon hir terjedvén-el közöntünk, hogy a' Törökök a' *Bozzai* Pafsuft el-

fog-

foglalván, a' mi benn lévő Népünket mind le-
 dalták volna; már minnyájon ársuk vala a' földbe
 fel-kehető drágabbska jószágainkat; magunk pedig
 a' szaladáshoz készülünk vala. Ezen rémülésunket
 fokkal nagyobbra emelé az, midőn hallanok, hogy
Feldmarsallájdinánt Ráll Ur segítő Sereggel ke-
 meny hadi-erővel jőne ezen meg-nevezett Pafsus-
 hoz. De ezen félelminktől tsak hamar meg-mene-
 kedénk, midőn bizonyoson meg-tudok, hogy ezen
 Vezér Ur nem tsak az, hogy a' Pafsuson semmi el-
 lenséget nem találá, sőt a' mi Népünk a' benn lé-
 vő ellenség Sergét-is meg-futamtatta és bellyebb ver-
 te. — Nem lehet az az Oláh-orzági Hertzegnek
 kegyetlenségét le-írni. Ez nem régiben 3 fő Bojé-
 rokat: Hertzeg *Bránkovánt*, *Gikát* és *Philiper-*
kot magához hivatván, edgyik-is az ólta ezek-
 közzül nem szemléltetik, azon-kivül, hogy tudná
 valaki, hová lettenek. Sokan úgy vélkednek,
 hogy ezek fogságságban tartatnak, vagy Konstan-
 tzinápolyba küldtettenek. Ezen Hertzegnek még csak a'
 leg-ártatlanabbak-is el-nem kerülhetik kegyetlenségét. Nem
 régiben parantsolatot adott vala-ki, hogy a' Kimpusungai
 Franciskánusokat mind vasan vinnék Bukuréftbe fogságba; de
 a' Barátoknak ezen parantsolatnak szele előre orrokba hatván,
 mind meg-szökének és titkos-helyeken sizerentséfen a' Törse-
 vári Pafsushoz érkezének. Ennek tellyes igyekezete tsak az,
 hogy a' jelen-való időre pénzt préselhefsen mindenekből. A'
 Rimniki Püspökre rá-izent, hogy 50 Zatsko pénzt adjon né-
 ki, mely ettől ki-nem relvén, egész Köntöftit úgy test-re pe-
 tsételtette, hogy ez az-óltától fogva le-nem vehetnek; és az-
 zok a' petsétek addig köntöfsétől le-nem verettetnek, míg az
 50 Zatsko pénz le-nem fizettetik. Ezen Hertzegnek többnyí-
 re Czigatyok az Artilleristájji, és minden Serge tsupa rend-
 letlenségből álván, mihelyt Székely fegyverre kerülnek, le-
 fogják a' Püspök köntöfséről szaggatni a' petsétet.